

หัวข้อภาคนิพนธ์	ปรัชญาการเมืองกับเสรีประชาธิปไตย: เป้าหมายทางการเมืองในการสอนปรัชญาการเมืองของลีโอ สเตร้าส์ Political Philosophy and Liberal Democracy: Political Mission in Leo Strauss's Teaching of Political Philosophy
ชื่อผู้เขียน	อรรถสิทธิ์ สิทธิดำรง Attasit Sittidumrong
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

คงไม่ผิดนักถ้าจะกล่าวว่า ท่ามกลางวิถีชีวิตอันแตกต่างหลากหลายของมนุษย์ วิถีชีวิตทางปรัชญาคือวิถีชีวิตที่ทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ที่สุด เพราะวิถีชีวิตทางปรัชญาคือวิถีชีวิตที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการใช้เหตุผลพูดคุยถกเถียงระหว่างกันอันจะทำให้มนุษย์ได้ใช้เหตุผลครุ่นคิดถึงสิ่งต่างๆ และบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดของตน วิถีชีวิตทางปรัชญาจึงเป็นวิถีชีวิตสำคัญที่ช่วยยืนยันถึงความเลิศล้ำของมนุษย์ แต่วิถีชีวิตทางปรัชญาคงไม่สามารถเป็นไปได้หากเงื่อนไขของสังคมการเมืองไม่เอื้อให้เกิดการพูดคุยถกเถียงระหว่างกัน วิถีชีวิตทางปรัชญาจึงจำเป็นต้องดำรงอยู่ในสังคมการเมืองภายใต้ระบอบเสรีประชาธิปไตย เพราะเสรีประชาธิปไตยคือระบอบการเมืองที่ให้ความสำคัญกับเสรีภาพส่วนบุคคลในการพูดคุยถกเถียงระหว่างกันของพลเมืองซึ่งย่อมจะเปิดโอกาสให้วิถีชีวิตทางปรัชญาเป็นไปได้ วิถีชีวิตทางปรัชญาจึงขึ้นอยู่กับชีวิตของเสรีประชาธิปไตย และในทางกลับกัน ภัยที่มีต่อระบอบเสรีประชาธิปไตยก็ย่อมจะเป็นภัยของวิถีชีวิตทางปรัชญาตามไปด้วย

จริงอยู่ ชัยชนะในสงครามเย็นเมื่อต้นทศวรรษสุดท้ายของศตวรรษก่อน อาจทำให้เสรีประชาธิปไตยกลายเป็นระบอบการเมืองเพียงหนึ่งเดียวของมนุษยชาติในฐานะปลายทางสุดท้ายของประวัติศาสตร์ แต่ชัยชนะของเสรีประชาธิปไตยก็กลับเปิดโอกาสให้ด้านมืดภายในตัวระบอบที่พร้อมจะทำลายตนเองปรากฏขึ้นมา ด้านมืดดังกล่าวก็คือการยึดมั่นในเสียงข้างมากจนพร้อมละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้คนที่เห็นต่างกับเสียงข้างมากดังกล่าวโดยไม่สนใจว่านั่นจะเป็นการทำลายล้างคุณค่าสารัตถะของระบอบประชาธิปไตยเอง ในแง่นี้ ถ้าวิถีชีวิตทางปรัชญาคือวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพิงชีวิตของเสรีประชาธิปไตย ภัยที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของเสรีประชาธิปไตยอย่างการยึดมั่นในเสียงข้างมากจนพร้อมทำลายทุกๆ ความคิดเห็นที่เห็นต่างกับเสียงข้างมากดังกล่าว ก็ย่อมจะต้องเป็นภัยต่อวิถีชีวิตทางปรัชญาตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้ เพื่อปกป้องตนเองและระบอบเสรีประชาธิปไตย วิถีชีวิตทางปรัชญาจึงจำเป็นต้องเผชิญหน้าเพื่อต่อสู้กับการยึดมั่นในเสียงข้างมากดังกล่าว

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาหนทางที่วิถีชีวิตทางปรัชญาสามารถปกป้องระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยผู้วิจัยจะศึกษาผ่านคำสอนและข้อเสนอของ ลีโอ สเตราส์ นักปรัชญาคนสำคัญเมื่อต้นศตวรรษที่แล้ว ในฐานะบุคคลที่ทั้งตระหนักในคุณค่าของวิถีชีวิตทางปรัชญาและความจำเป็นที่วิถีชีวิตดังกล่าวจำเป็นต้องพึ่งพิงระบอบเสรีประชาธิปไตย วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จึงเป็นรูปธรรมของคำตอบต่อคำถามหลักที่ว่า ในฐานะนักปรัชญาผู้ยึดมั่นกับวิถีชีวิตทางปรัชญา ลีโอ สเตราส์ เสนอทางออกเพื่อแก้ไขความอ่อนแอของระบอบเสรีประชาธิปไตยเมื่อต้องเผชิญหน้ากับภัยจากเสียงข้างมากอย่างไร? หรือก็คือ วิถีชีวิตทางปรัชญาสามารถปกป้องระบอบเสรีประชาธิปไตยจากความอ่อนแอในตัวของมันเองได้อย่างไรโดยที่วิถีชีวิตดังกล่าวไม่สูญเสียความเป็นธรรมชาติในฐานะปรัชญา?

ผลการศึกษาพบว่า ทางออกที่สเตราส์เสนอเพื่อแก้ไขความอ่อนแอของระบอบเสรีประชาธิปไตยเมื่อต้องเผชิญหน้ากับภัยจากเสียงข้างมากนั้น เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจเงื่อนไขที่อยู่เบื้องหลังเสียงข้างมากดังกล่าว ซึ่งสเตราส์มองว่าเป็นผลจากเงื่อนไขของสภาวะสมัยใหม่ที่กัดกร่อนเหตุผลของมนุษย์จนกลายเป็นเพียงอุปกรณ์ตอบสนองของความ ต้องการ และเปิดช่องให้การตัดสินใจทางการเมืองกลายเป็นเรื่องของการใช้อารมณ์ความรู้สึกแทน ในแง่นี้ทางแก้จึงต้องเป็นการรื้อฟื้นเหตุผลแบบโบราณหรือวิถีชีวิตทางปรัชญาที่เคยดำรงอยู่ในเส้นขอบฟ้าของกรีกโบราณให้กลับมาสู่โลกสมัยใหม่อีกครั้ง เพราะเหตุผลแบบโบราณคือเหตุผลที่ให้ความสำคัญกับการรู้จักตนเอง รู้ถึงข้อจำกัดอันจะทำให้ผู้ใช้ตระหนักถึงการดำรงอยู่ของความเห็นที่แตกต่างจาก

ตนจนไม่ตกไปอยู่ภายใต้บงการของอารมณ์ความรู้สึกอีกต่อไป ซึ่งการรื้อฟื้นเหตุผลแบบโบราณท่ามกลางเงื่อนไขในโลกสมัยใหม่จะเป็นไปได้ก็เฉพาะแต่ในพื้นที่ทางการศึกษาเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ สเตราส์จึงหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาปรัชญาการเมือง เพราะปรัชญาการเมืองคือการศึกษที่ทำให้ผู้ศึกษาได้พบกับความคิดอันยิ่งใหญ่ของนักปรัชญาในยุคกรีกโบราณผ่านงานเขียนที่นักปรัชญาในอดีตเป็นผู้รจนา อันจะช่วยเตือนสติให้ผู้ศึกษาตระหนักถึงความต่ำต้อยของตน รู้ถึงข้อจำกัดอันจะนำมาสู่การรู้จักตนเองไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ความรู้สึกในที่สุด ปรัชญาการเมืองจึงไม่ใช่สาขาวิชาที่แยกตนเป็นเอกเทศจากโลกภายนอก หากแต่คือทางออกที่จะกลับมาช่วยปกป้องระบอบประชาธิปไตยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

Abstract

Among the diversity of human ways of life, the dialogue devoted to philosophic way of life that escalates human beings to think and therefore attain their highest potentiality is the only way to make human beings be as close to perfection as they can. Therefore, this life proves to be human's excellence. However, the philosophic way of life is impossible unless there are political conditions for "the right to debate". Then, this way of life has to dwell on the regime of liberal democracy because at the heart of this regime is liberty to discuss among the citizens that directly guarantees the possibility of the philosophic way of life. The philosophic way of life, then, depends on the life of the liberal democracy and, conversely, the threat to liberal democracy is the threat to the philosophic way of life.

Although victory from the Cold War in the last decade of the 20th century made liberal democracy the regime of mankind at "the end of history," it is clear that the dark side of the liberal democracy is ready to destroy its own self. This dark side is the commitment of the majority that can destroy the core values of the liberal democracy such as the basic rights of the citizens who differ from the majority itself. Thus, if the life of liberal democracy has been threatened by the commitment of the majority, this commitment is also the threat to philosophic way of life. For protecting the liberal democracy and its own self, the philosophic way of life has to fight to this commitment.

By studying the doctrine of Leo Strauss, one of the most important philosophers of the last century, who recognizes the value of the philosophic way of life as well as the necessity of the liberal democracy this life has to depend on, this thesis aims to find how the philosophic way of life can protect the life of liberal democracy. This thesis answers the main question; *as the philosopher who respect the philosophic way of life, how Leo Strauss solves the weakness of the liberal democracy threaten by the commitment of majority? Or, unaffected to the nature in itself, how the philosophic way of life can protect the liberal democracy from its weakness?*

How Leo Strauss solves the weakness of the liberal democracy threatened by the commitment of majority beginning with his understanding of the conditions grounding these commitments that is the project of modernity. By changing human reasoning to be mere instrumental rationality, this project makes the political decision making of human emotional and sentimental. Thus, to fight the commitment of the majority, he has to recover the ancient reasoning or philosophic way of life from the ancient (Greek) world to the modern world because this reasoning is what makes human know thyself and their limits which help them both to recognize the variety of doxa (opinion) and to protect from the emotional controlled mind. However, this recovery is possible only in the sphere of education. So, he is interested in the study of political philosophy because this study transcends the students through ancient texts to meet with the minds of the great philosophers who can use ancient reason. This meeting can remind the students to recognize their limits and indirectly shields them from being the slave of emotion. For Strauss, political philosophy is not the discipline isolated from the real world but the way that makes liberal democracy last.